

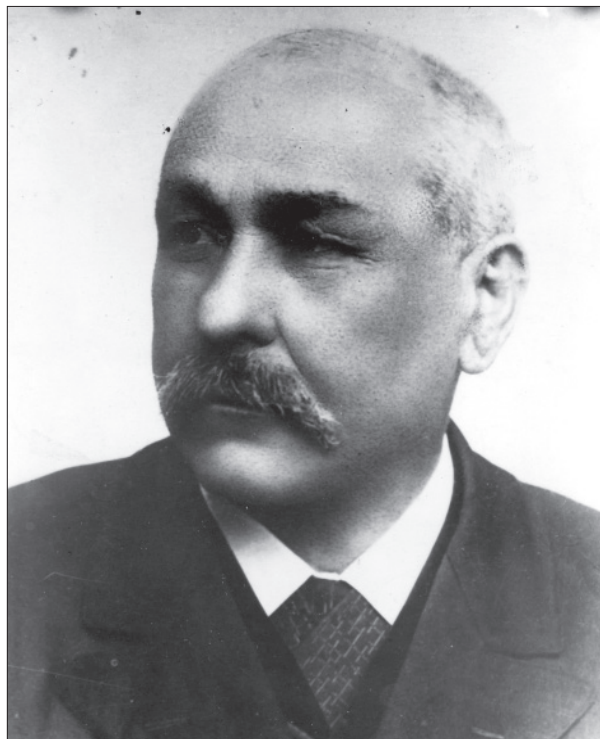
Ohlédnutí za Rokem Františka Bartoše

Jarní číslo časopisu ZVUK přiblížilo v několika článcích čtenářům osobnost a dílo Františka Bartoše. Informovalo o společném projektu Muzea jihovýchodní Moravy a Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně, který obě instituce nazvaly „Rok Františka Bartoše ve Zlínském kraji a ve Zlíně“. Cílem projektu bylo nikoli pompézními oslavami, ale konkrétními akcemi a péčí o vydání Bartošova díla připomenout nejširší veřejnosti 100. výročí jeho úmrtí. Jak se podařilo deklarovaný cíl projektu naplnit, nemůžeme jako jeho organizátoři zcela objektivně posoudit. Blížící se závěr roku nás však vede k rekapitulaci a k ohlédnutí za několika vrcholy a půvabnými zastaveními tohoto roku.

Na začátku byla především snaha pracovníků zlínského muzea a krajské knihovny, kteří spolu s odbory kultury Magistrátu města Zlína a Krajského úřadu Zlínského kraje utvořili přípravný výbor. Z jednotlivých nápadů vznikl nakonec soubor akcí, který prochází od března do listopadu téměř celým letošním rokem a nabízí mnohotvárný pohled na osobnost a dílo F. Bartoše.

Dobrym znamením pro projekt bylo, že nad ním převzali záštitu hejtman Zlínského kraje Libor Lukáš a primátor Statutárního města Zlína Tomáš Úlehla. Krajský úřad Zlínského kraje a Magistrát města Zlína převzaly organizační garanci některých akcí a podpořily projekt i finančně. Podzimní volby do Zastupitelstva města Zlína přinesly Zlínu první ženu primátorku - Irenu Ondrovou, která osobně podpořila projekt už v jeho počátcích.

Rok Františka Bartoše byl slavnostně zahájen v krajské knihovně 15. března besedou František

František Bartoš. Foto © archiv Muzea jihovýchodní Moravy Zlín.

Bartoš v hudbě Leoše Janáčka a Bohuslava Martinů. Pro děti a mládež připravily obě instituce speciální programy. V muzeu po celý školní rok probíhají výukové programy ve stálé expozici F. Bartoše a interaktivní hodiny v historické učírně, školní mládež navštívila 25 těchto pořadů. V knihovně připravilo oddělení pro děti a mládež pro školy v průběhu března až června 22 besed. Další čtyři pořady připravily muzeum a knihovna pro veřejnost. S velkým ohlasem se setkala výzva folklorním souborům, které připomínají výročí ve svých programech. Speciální pásma připravily například Valašský soubor Kašava a dětský folklorní soubor Hradišťánek. Na mnoha festivalech proběhly programy připomínající Bartošovo výročí,

za všechny jmenujme alespoň Mezinárodní folklorní festival Strážnice 2006, folklorní festival Podhostýnské září v Bystřici pod Hostýnem, Mezinárodní festival hudebních nástrojů lidových muzik v Uherském Hradišti, dětské folklorní festivaly Kunovské léto, Světlovský bál, Písní a tancem nebo celostátní soutěž dětských zpěváků lidových písní Zpěváček 2006 ve Velkých Losinách.

V sídle Zlínského kraje, v Baťově mrakodrapu, byla v červenci instalována výstava přibližující život a dílo Františka Bartoše, po jejím skončení byla výstava přenesena do gymnázia v Lesní čtvrti ve Zlíně.

Vyvrcholením odborné části projektu byla konference „František Bartoš, dialektolog, pedagog a národopisec“, která se konala 25.-26. dubna 2006 ve Zlínském kulturním institutu Alternativa. Příspěvky 23 referujících přinesly nové poznatky, zhodnocení dosavadního bádání a zařazení díla Františka Bartoše z hlediska jednotlivých vědních oborů, do nichž svým dílem přispěl. Muzeum připravuje s podporou Ministerstva kultury ČR vydání sborníku z konference.

Jméno Františka Bartoše bylo zapsáno do Knihy paměti kraje uložené ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Zaslouhou Statutárního města Zlína byla renovována busta u škol v Bartošově čtvrti a ve spolupráci s Pohřebnictvím Zlín hroby Františka Bartoše a Adolfa Šišky na hřbitově v Mladcové. U hrobu F. Bartoše se 8. června uskutečnil vzpomínkový akt. Ve slunečném odpoledni zahrál Žestový kvartet ZUŠ Morava a písně z Mladcové zazpíval pěvecký sbor Mužáci ze Zlína. Význam osobnosti Františka Bartoše pro kulturní vývoj v 19. stol. i pro současnost připomenuli ve svých vystoupeních ředitel Zlínského muzea Ivan Plánka a Jindřich Ondruš, člen Rady Zlínského kraje. Oficiální hosté, představitelé kulturních institucí, zástupci folklorních souborů

Mladcová, hrob Františka Bartoše.
Foto © archiv Muzea jihovýchodní Moravy Zlín.

v krojích, občané Zlína i rodné Mladcové vzdali čest mimořádnému člověku, jehož sté výročí úmrtí jsme si připomenuli 11. června.

Společnou péčí Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně a Krajské knihovny Františka Bartoše za finanční podpory Kulturního fondu města Zlína a Zlínského kraje byl v dubnu vydán reprint publikace Moravský lid. Připravuje se reedice sličné Bartošovy Kytice s ilustracemi Adolfa Kašpara, jejíž vydání podpořily Zlínský kraj, Kulturní fond města Zlína a firma Barum Continental.

Rok završí 30. listopadu společný koncert Filharmonie Bohuslava Martinů a Městského divadla Zlín

Hradištánek - pořad Naše děti. Foto © Miroslav Potyka.

z děl L. Janáčka, B. Martinů a V. Nováka a z odkazu F. Bartoše.

Celý projekt je pečlivě dokumentován a informace o něm jsou na stránkách krajské knihovny (www.kfbz.cz) i Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně (www.muzeum-zlin.cz).

Na konci října zaznamenali knihovníci krajské knihovny přes 50 článků v odborném, regionálním i celostátním tisku věnovaných F. Bartošovi, které vyšly v průběhu tohoto roku.

Považujeme za velmi cenné, že se podařilo uskutěnit opravu bartošovských památníků, pokračovat v reedici díla F. Bartoše a že je opakovaně velký zájem o pořady připravované pro děti.

František Bartoš si díky svým osobním vlastnostem, které poznáváme zprostředkovaně z jeho díla i ze vzpomínek přátel a pamětníků, získal mnohá naše srdce. Pomáhá nám to naplňovat závazek, který neskončí s odbíjením zvonů o silvestrovské půlnoci.

*Zdeňka Friedlová, Pavla Gajdošíková,
Ivan Plánka, Karel Pavlišťík*

K odkazu Františka Bartoše

K letošnímu stému výročí úmrtí významného moravského národopisce, folkloristy, pedagoga a dialektologa Františka Bartoše (16. 3. 1837 Mladcová u Zlína - 11. 6. 1906 tamtéž) věnoval uherskohradištský Klub kultury dva významné kulturní pořady, které především upozorňovaly na nejvýznamnější Bartošův sběratelský a vydavatelský počín - rozsáhlou sbírku „Národní písně moravské“, která obsahovala 2 057 písní (vydáno společně s Leošem Janáčkem v letech 1899 a 1901). Z této pokladnice lidových písní stále čerpají všechny folklorní soubory a cimbálové muziky.

Svoji letošní červnovou premiéru věnoval dětský folklorní soubor Hradištánek Bartošovu výročí a nazval ji Naše děti. Sedm skupin Hradištánku a cimbálové muziky ZUŠ Uh. Hradiště a Harafica se podílelo na pestrém programu, který autorsky připravily za spolupráce všech vedoucích jednotlivých skupin Ladislava Mikuláštková a Gabriela Směříčková. Námetový rozsah bohatého programu her, říkadél, zvyků, písní a tanců nám nejlépe přiblíží názvy některých čísel - Fašanku, fašanku, Svatoblažejská hra, Byla svatá Dorota, O svatém Jiří, Smrt nesem ze vsi, Svatý Jiří stává, Na svatojánském jarmaku, Medardova kápě, V létě na pastvě, Na svatého Vavřince, Když sem chodil do školy, Michalské hody, Vařila sem trnku, Martinská zabijačka, Průvod Barborek, O svaté Lucii, Koléda nám nastala, Na Tři krále atd.

Odkazu Františka Bartoše byl věnován i hlavní pořad XVI. ročníku mezinárodního festivalu hudebních nástrojů lidových muzik, který se konal v Uh. Hradišti, Uh. Ostrohu a ve Strážnici ve dnech 6. až 8. října. Galaprogram byl nazván Kytice z národních písní s podtitulem Hudba národů a národnostních menšin žijících v České republice - ke 100. výročí